



## Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2014. szeptember 4.\*

„Tagállami kötelezettségszegés — 91/676/EGK irányelv — Az 5. cikk (4) bekezdése — A II. melléklet A. részének 1., 2., 3. és 5. pontja — A III. melléklet 1.1 — 1.3. pontja és 2. pontja — A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme — Kijuttatási időszakok — A szervestrágya-tároló tartályok kapacitása — A kijuttatás korlátozása — A meredek lejtésű területre, illetve fagyott vagy hótakaróval borított talajra való kijuttatás tilalma — Az uniós joggal összhangban nem álló nemzeti szabályozás”

A C-237/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2012. május 16-án

az **Európai Bizottság** (képviselik: E. Manhaeve, Simon B. és J. Hottiaux, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Francia Köztársaság** (képviselik: G. de Bergues, S. Menez és D. Colas, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök, J. L. da Cruz Vilaça (előadó), G. Arestis, J.-C. Bonichot és A. Arabadjiev bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. november 6-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2014. január 16-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

\* Az eljárás nyelve: francia.

## Ítéletet

- 1 Keresetével az Európai Bizottság annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Francia Köztársaság – mivel nem fogadta el a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló, 1991. december 12-i 91/676/EGK tanácsi irányelv (HL L 375., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 68. o.) II. és III. mellékletében felsorolt valamennyi követelmény megfelelő és teljes körű végrehajtásának biztosításához szükséges intézkedéseket – nem teljesítette az említett irányelv II. melléklete A. részének 1., 2., 3. és 5. pontjával, valamint III. mellékletének 1.1., 1.2., 1.3. és 2. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikkének (4) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

### Jogi háttér

#### *Az uniós jog*

- 2 A 91/676 irányelv tizenegyedik preambulumbekzdése értelmében a cselekvési programoknak „intézkedéseket kell tartalmazniuk minden nitrogéntartalmú műtrágya talajon való alkalmazásának korlátozásáról[,] és főként az állati szerves trágya alkalmazására vonatkozó specifikus korlátok felállításáról”.
- 3 Az említett irányelv 1. cikke kiköti, hogy az irányelv célja a mezőgazdasági forrásokból származó nitrátok által okozott vagy indukált vízszennyezés csökkentése, és a további ilyen vízszennyezés megelőzése.
- 4 Ugyanezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„Abból a célból, hogy minden vízre általános szintű szennyezés elleni védelmet biztosítsanak, az ezen irányelvről szóló értesítéstől számított két éven belül a tagállamok:

- a) a helyes mezőgazdasági gyakorlatról egy szabályzatot vagy szabályzatokat hoznak létre, amelyet (amelyeket) a gazdák önkéntes alapon alkalmaznak, és mely(ek)nek legalább a II. A. mellékletben említett tételeket lefedő rendelkezéseket kell tartalmaznia;

[...]”

- 5 A 91/676 irányelv 5. cikke az alábbiakat írja elő:

„(1) A 3. cikk (2) bekezdésében meghatározott kezdeti kijelölést követő két éven belül vagy a 3. cikk (4) bekezdésében meghatározott minden egyes további kijelölést követő egy éven belül a tagállamok az 1. cikkben leírt célok megvalósításának érdekében cselekvési programokat alkotnak a kijelölt veszélyeztetett területek tekintetében.

[...]

- (3) A cselekvési programok számításba veszik:

- a) a hozzáférhető tudományos és műszaki adatokat, főként a mezőgazdasági és egyéb eredetű nitrogénterhelés vonatkozásában;
- b) a környezeti feltételeket az adott tagállam érintett térségeiben.

(4) A cselekvési programokat a megalkotásuktól számított négy éven belül végrehajtják és azok a következő kötelező intézkedéseket tartalmazzák:

- a) a III. melléklet intézkedései;
- b) a tagállamok által a 4. cikknek megfelelően létrehozott helyes mezőgazdasági gyakorlatra vonatkozó szabályzat(ok)ban előírt intézkedések, kivéve amelyek helyébe a III. melléklet intézkedései léptek.

[...]

- 6 Ezen irányelv II. mellékletének „A helyes mezőgazdasági gyakorlat szabályzata(i)” című A. részének 1–3. és 5. pontja így szól:

„A nitrátszennyezés csökkentését célul kitűző és a Közösségen belül a különböző térségek feltételeit számításba vevő helyes mezőgazdasági gyakorlat szabályzata(i)nak a következő tételeket lefedő rendelkezéseket kell tartalmaznia, amennyiben relevánsak:

- 1) trágya kijuttatására alkalmatlan időszakok;
- 2) trágya kijuttatása meredek lejtésű mezőgazdasági területre;
- 3) trágya kijuttatása vízzel telített, elöntött, fagyott vagy hótakaróval borított talajra;

[...]

- 5) szerves trágya tároló tartályok kapacitása és kialakítása, beleértve az annak megakadályozására tett intézkedéseket, hogy a szerves trágyát és a tárolt növényi anyagokból (pl. silótakarmány) származó szennyvizet tartalmazó folyadékok bevezetés vagy beszivárgás által a felszín alatti vízbe és felszíni vízbe kerülve vízszennyezést idézzenek elő;

[...]

- 7 Az említett irányelvnek „Az 5. cikk (4) bekezdésének a) pontjában meghatározott cselekvési programokba foglalandó intézkedések” című III. melléklete értelmében:

„1. Az intézkedések magukban foglalnak a következőkre vonatkozó intézkedéseket [helyesen: szabályokat]:

1. időszakok, amelyekben tiltott bizonyos trágyatípusok kijuttatása mezőgazdasági területekre;
2. szerves trágya tároló tartályok kapacitása; ennek nagyobbnak kell lenni a [helyesen: veszélyeztetett területen] leghosszabb tiltott kijuttatási időszak megkövetelte tárolókapacitásnál, kivéve ahol az arra hatáskörrel rendelkező hatóság felé bizonyítható, hogy bármekkora az aktuális tárolókapacitást meghaladó állati trágya mennyisége, az a környezetre ártalmatlan módon kerül ártalmatlanításra;
3. a trágyázószeresek használatának korlátozása, összhangban a helyes mezőgazdasági gyakorlattal és számításba véve az adott veszélyeztetett terület jellemzőit, különösen:
  - a) a talajfeltételeket, [a] talajtípust és -lejtést;
  - b) az éghajlati jellemzőket, [az] esőzést és [az] öntözést;

- c) a földhasznosítást és mezőgazdasági gyakorlatot, beleértve a vetésforgó rendszereket; és a következők egyensúlyára alapozva:
- i. a növények előrelátható nitrogénigénye;
  - és
  - ii. a növények talajból és trágyázó szerekből származó nitrogénellátása, amely megfelel:
    - a nitrogén mennyiségének a talajban abban az időpontban, amikor a növények jelentős mértékben kezdik felvenni (kimagasló mennyiségek tél végén),
    - a szerves nitrogén nettó mineralizációjából származó nitrogénutánpótlás a talajban,
    - a szerves trágyából származó nitrogénvegyületek hozzáadásának;
    - a műtrágyákból és egyéb trágyázó anyagokból származó nitrogénvegyületek hozzáadásának.
2. Ezek az intézkedések biztosítják, hogy minden gazdaságban vagy állattartó telepen az egy évben a földeken felhasznált szerves trágya mennyisége, beleértve a maguk az állatok révén odakerülő trágyát is, ne haladjon meg bizonyos hektáronkénti mennyiséget.

A megengedett legmagasabb hektáronkénti mennyiség a 170 kg N-t tartalmazó trágya mennyisége. Ugyanakkor:

- a) az első négyéves program esetében a tagállamok engedélyezhetnek 210 kg N tartalomig terjedő trágyamennyiséget;
- b) az első négyéves program alatt és után a tagállamok a fentiekől különböző mennyiségeket rögzíthetnek. Ezeket a mennyiségeket úgy kell meghatározni, hogy az ne akadályozza az 1. cikkben felsorolt célok elérését és objektív kritériumok alapján kell őket megalapozni, például:
  - hosszú növekedési időnyek,
  - nagy nitrogénfelvételű termények,
  - nagy nettó csapadékmennyiség a veszélyeztetett területen,
  - különösen nagy denitrifikálási kapacitású talajok.

Ha a tagállam a második albekezdés b) pontja alapján eltérő mennyiséget engedélyez, értesíti a Bizottságot, amely vizsgálni fogja az indoklást a 9. cikk (2) bekezdésében említett szabályozási bizottsági eljárás szerint.

3. A tagállamok a 2. pontban meghatározott mennyiségeket az állatok száma alapján számíthatják ki. [...].”

*A francia jog*

- 8 A 91/676 irányelv 5. cikkét a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelmére vonatkozó cselekvési programokról szóló, 2001. január 10-i 2001-34 rendelet ültette át a francia jogba. E rendelet rendelkezéseit a környezetvédelmi törvénykönyv R. 211-80–R. 211-85. cikkében kodifikálták.
- 9 A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezésének csökkentésére vonatkozó, a veszélyeztetett területeken végrehajtandó nemzeti cselekvési programról szóló, 2001. március 6-i rendelet (JORF 2001. március 25, 4712. o., a továbbiakban: a 2001. március 6-i rendelet) a 2001-34 rendelet alapján került elfogadásra.
- 10 A veszélyeztetett területeken teljesítendő minimumkövetelményekről, valamint a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezésének csökkentésére vonatkozó, a veszélyeztetett területeken végrehajtandó nemzeti cselekvési programról szóló, 2001. március 6-i rendelet módosításáról szóló, 2005. augusztus 1-jei rendelet (JORF 2005. szeptember 16., 15019. o.; a továbbiakban: 2005. évi rendelet) az említett minimumkövetelményeket határozza meg, különösen a szerves trágya éves kijuttatható maximális nitrogéntartalma kiszámításának módja tekintetében.
- 11 A 2003. május 15-i körlevél, amely az „a mezőgazdasági eredetű szennyezések kezelési programja (programme de maîtrise des pollutions d’origine agricole, PMPOA) végrehajtására vonatkozó utasítások: egyszerűsítések és kiigazítások” címet viseli, állat kategóriánként rögzíti a nitrogén kibocsátási értékeket (a továbbiakban: a 2003. május 15-i körlevél).
- 12 A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelmére vonatkozó cselekvési programokról szóló, 2011. október 10-i 2011-1257 rendelet (JORF 2011. október 11, 17097. o.) módosította a környezetvédelmi törvénykönyv R. 211-80–R. 211-85. cikkét.
- 13 A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelmére vonatkozó nemzeti cselekvési programokról szóló, 2011. december 19-i rendelet (JORF 2011. december 21, 21556. o., a továbbiakban: 2011. december 19-i rendelet) a 2011-1257 rendelet alapján került elfogadásra.

A 2001. március 6-i rendelet

- 14 A 2001. március 6-i rendelet tartalmazza „A cselekvési programok megalkotásának technikai kerete” című mellékletet. E melléklet 2. részében található többek között a 2.3–2.5. pont. Az említett 2.3 pont, amely „A nitrogéntartalmú trágyázás egyensúlya földterületenként, ideértve az öntözött növénykultúrákat is” címet viseli, így rendelkezik:

„A kijuttatott trágya dózisa a növények előrelátható nitrogénigénye, valamint a nitrogénhozzáadások és -források összes típusa közötti egyensúly függvényében korlátozott. A tekintetbe veendő nitrogénhozzáadások valamennyi trágyára vonatkoznak [...].

A trágyázás ezen egyensúlyának biztosítása érdekében betartandó kijuttatási módokat a cselekvési program tartalmazza az öntözött növénykultúrákhoz kapcsolódó kiigazításokkal együtt. Ezek sorában szerepelnek legalább a dózis számításának elemei (az előírányzott hozamok, a talaj nitrogénellátottsága stb.) és a frakcionálás módjai, növénykultúrák szerinti bontásban, megkülönböztetve egymástól az öntözött növénykultúrákat és a nem öntözött növénykultúrákat.

E számítási elemek és e módok a rendelkezésre álló helyi mezőgazdasági agronómiai szabványok alapján kerülnek meghatározásra, figyelemmel a nitrátszivárgásnak a víz minőségére vonatkozó követelményeknek megfelelő levő mértékére.

A szervestrágya vagy egyéb, szerves eredetű trágya által hozzáadott nitrogénmennyiségekről a [...] gazdának tudomással kell bírnia. Amennyiben ezek az anyagok a gazdaságon kívülről származnak, úgy beszállítójuknak tájékoztatást kell adnia az ezen információkkal való rendelkezéshez szükséges tényezőkről, valamint annak a trágyának a típusáról, amelyekbe tartoznak.”

- 15 A 2001. március 6-i rendeletnek „A trágya típusai és a tiltott kijuttatási időszakok” című 2.4 pontja meghatározza azon minimális időszakokat, amelyek folyamán bizonyos típusú trágyák kijuttatása tilos. Az e pontban található táblázat értelmében a nagy, őszi vetésű növénykultúrák esetében a II. típusú trágya kijuttatása november 1-je és január 15-e között, a III. típusú trágya kijuttatása pedig szeptember 1-je és január 15-e között tilos. A nagy, tavaszi vetésű növénykultúrák esetében az I. típusú trágya kijuttatása július 1-je és augusztus 31-e között, a II. típusú trágya kijuttatása július 1-je és január 15-e között tilos. Több mint hat hónapja bevetett gyepterületen a II. típusú trágya kijuttatása november 15-e és január 15-e között, a III. típusú trágya kijuttatása pedig október 1-je és január 31-e között tilos.

- 16 Az említett rendelet 2.5 pontja, amelynek címe „A kijuttatás különös feltételei”, így rendelkezik:

„[...]”

2° Meredek lejtésű területen Meredek lejtésű területen a trágya kijuttatása tilos. A cselekvési program pontosan meghatározza az olyan helyzeteket, amelyekben a tilalom a kijuttatási földterületen kívülre történő szivárgás veszélyére tekintettel fennáll, vagy ennek hiányában a lejtés azon fokát, amelyen túl a kijuttatás tilos.

3° Fagyott, vízzel telített, elöntött vagy hótakaróval borított talajon A fenti táblázat meghatározza a kijuttatásra vonatkozó korlátozásokat. Szabályozott kijuttatás esetén a cselekvési program pontosítja a kijuttatás megvalósításának feltételeit [Az e pont által hivatkozott táblázat alapján fagyott talajon az I. és III. típusú trágya kijuttatása tilos vagy szabályozott, a II. típusú trágya kijuttatása pedig tilos. Hótakaróval borított talajon az I. típusú trágya kijuttatása tilos vagy szabályozott, míg az I. és II. típusú trágya kijuttatása tilos]. Kizárólag a felszínen fagyott talajon, amelyen huszonnégy órán belül váltja egymást fagy és olvadás, bármely típusú trágya kijuttatása megengedett. [...]”

A 2005. augusztus 1-jei rendelet

- 17 A 2005. augusztus 1-jei rendelet II. mellékletének 1. pontja, amelynek címe „A gazdaságban rendelkezésre álló szervestrágya nitrogéntartalmának kiszámítása”, így rendelkezik:

„Ez alatt az állatok nitrogéntermelését kell érteni, amely az állatok létszámának a kijuttatható nitrogén állatonkénti termelési értékeivel való szorzataként számítandó ki, adott esetben kiigazítva a harmadik személyeknél kijuttatott nitrogénmennyiségekkel és a harmadik személyektől származó nitrogénmennyiségekkel.

[...]”

A 2011. december 19-i rendelet

18 A 2011. december 19-i rendelet 2. cikke értelmében:

„I.– A tárolóberendezések I. melléklet II. részében előírt méretezésének megvalósítására az alábbi határidők állnak rendelkezésre:

1° A DEXEL módszer [(Diagnostic Environnement de l'Exploitation d'Élevage – állattenyésztési környezetdiagnosztika)] segítségével és a 4. cselekvési programokról szóló prefektusi rendeletekben szereplő szerves trágya-kijuttatási tilalom időszakaira vonatkozó ütemezések figyelembevételével számított tárolókapacitások a jelen rendelet közzétételét követően már érvényesíthetők. [...]

2° A DEXEL módszer segítségével az I. melléklet I. részében előírt rendelkezések alapján számított tárolókapacitások [...] megkövetelhetők legkésőbb három évvel az 5. tartományi cselekvési programok aláírását követően, de legkésőbb 2016. július 1-jétől.

[...]

II. – Az I. melléklet I. pontjában, II. pontjának 2° alpontjában, III. pontjának 1° alpontjában, III. pontjának 2° és 3° alpontjában, valamint IV., V. és VI. pontjában foglalt rendelkezések 2012. szeptember 1-jén lépnek hatályba.”

19 Az említett rendelet I. mellékletének „A szerves trágya tárolására vonatkozó rendelkezések” címet viselő II. pontja az alábbiakat írja elő:

„1° Tárolóberendezések.

E rendelkezéseket a veszélyeztetett területeken található valamennyi állattartó telepre alkalmazni kell. [...]

[...]

A szerves trágyatároló-kapacitásnak fedeznie kell – figyelembe véve e trágya kezelésének vagy eltávolításának a vízminőséget nem veszélyeztető lehetőségeit – a jelen melléklet I. pontjában [...] meghatározott minimális tiltott kijuttatási időszakokat, figyelembe kell vennie továbbá az éghajlati jellemzőkhöz kapcsolódó további kockázatokat.

Az egyes gazdaságok tekintetében előírt minimális tárolókapacitás a trágya tárolásának heteiben kerül kifejezésre. Ez a mezőgazdasági eredetű szennyezések kezelésére irányuló program keretében kialakított DEXEL módszer segítségével kiszámított agronómiai kapacitásnak felel meg [...]. A tárolókapacitás a gazdaság szintjén minden egyes trágyatípus tekintetében meghatározásra kerül.

2° Egyes trágyák földön való tárolása.

[...]

A tömör trágyák, amelyek beszivárgásra nem képesek, tárolhatók vagy komposztálhatók a földön azt követően, hogy azokat két hónapig az állatok alatt vagy trágyatelepen tárolták, az alábbiakban meghatározott feltételek mellett.

[...]



A tárolás időtartama nem haladja meg a tíz hónapot, és ugyanazon a helyen tárolásra legközelebb csak három év elteltével kerül sor.

[...]"

- 20 Ugyanezen rendelet II. mellékletének A–E. része állatfajonként rögzíti a nitrogénkiürítési normákat az e rendelet I. melléklete a szerves trágyában foglalt, egyes gazdaságonként évente maximálisan kijuttatható nitrogén kiszámításának módjára vonatkozó V. részének végrehajtása céljából.

### **A pert megelőző eljárás**

- 21 A Bizottság, mivel úgy ítélte meg, hogy a 91/676 irányelv 5. cikkének (4) bekezdésében előírt rendelkezéseket, összefüggésben értelmezve ugyanezen irányelv II. melléklete A. részének 1–5. pontjával és III. melléklete 1.1–1.3.pontjával, valamint 2. pontjával, a Francia Köztársaság nem megfelelő és nem teljes körű módon hajtotta végre, megindította az EUMSZ 258. cikk cikk szerinti, kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást.
- 22 Miután e tagállamot felszólította észrevételei megtételére, a Bizottság – mivel ezen észrevételeket nem találta kielégítőek – 2011. október 28-án indokolással ellátott véleményt bocsátott ki, amelyben felszólította a Francia Köztársaságot, hogy az e véleményben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket a kézhezvételtől számított két hónapon belül tegye meg.
- 23 A Francia Köztársaság 2011. december 29-i levelével válaszolt az indokolással ellátott véleményre, többek között arra hivatkozva, hogy a Bizottság kifogásai a francia jogi háttér mélyreható átszervezéséhez vezettek. Így a 2011-1257 rendelet értelmében a megyei szintű cselekvési programokon alapuló rendelkezést felváltotta egy nemzeti cselekvési program, illetve tartományi cselekvési programok. Ezenfelül a 2011. december 19-i rendelet jóváhagyta az azt követő mezőgazdasági évben fokozott mértékű környezetvédelem biztosítására irányuló nemzeti cselekvési programot. Ami a tartományi cselekvési programokat illeti, a nyilvánosság tájékoztatására és a környezeti vizsgálatra vonatkozó kötelező eljárások fényében – amint arra a Francia Köztársaság hivatkozik – azokat gyakorlatilag lehetetlen 2013 közepénél előbb konkretizálni.
- 24 A Bizottság, miután a Francia Köztársaság indokolással ellátott véleményre adott válaszát nem találta kielégítőnek, megindította a jelen keresetet, ugyanakkor elállt az indokolással ellátott véleményben a 91/676 irányelv II. melléklete A. részének 4. pontjában előírt követelményekkel kapcsolatban megfogalmazott kifogástól.

### **A keresetről**

- 25 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 91/676 irányelv célja, hogy megteremtse a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelmének Európai Unión belüli biztosításához szükséges eszköze. (Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-322/00, EU:C:2003:532, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 A tagállamok e célok megvalósításának érdekében, amint az a 91/676 irányelv 5. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, cselekvési programokat alkotnak a kijelölt veszélyeztetett területek tekintetében.
- 27 Amint az a 91/676 irányelv tizenegyedik preambulumbekkezdéséből következik, az ilyen cselekvési programoknak intézkedéseket kell tartalmazniuk minden nitrogéntartalmú műtrágya talajon való alkalmazásának korlátozásáról és főként az állati szerves trágya alkalmazására vonatkozó specifikus korlátok felállításáról.



- 28 Konkrétabban, a 91/676 irányelv 5. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontja értelmében az említett cselekvési programoknak, amelyek végrehajtása a tagállamok feladata, tartalmazniuk kell bizonyos, az ezen irányelv II. és III. mellékletében említett kötelező intézkedéseket.
- 29 A 91/676 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének a) és b) pontja, valamint II. melléklete A. részének 1. pontja értelmében a cselekvési programoknak számításba kell venniük a hozzáférhető legújabb tudományos és műszaki ismereteket (lásd analógia útján: Bizottság kontra Írország ítélet C-418/04, EU:C:2007:780, 63. pont), valamint a a környezeti, geológiai és éghajlati jellemzőket az adott tagállam érintett térségeiben (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Hollandia ítélet, EU:C:2003:532, 136. és 155. pont).
- 30 Hangsúlyozni kell továbbá, hogy noha a tagállamok rendelkeznek bizonyos mérlegelési jogkörrel a 91/676 irányelv rendelkezései végrehajtása pontos módjainak megválasztása terén (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Hollandia ítélet, EU:C:2003:532, 46. pont), a tagállamoknak, amint azt a főtanácsnok megállapította indítványának 30. pontjában, mindenképpen gondoskodniuk kell arról, hogy ezen irányelv céljai, és ekként az Unió környezetpolitikájának célkitűzései az EUMSZ 191. cikk (1) és (2) bekezdése követelményeinek megfelelően megvalósuljanak.
- 31 Egyébként a Bíróság megszilárdult ítélkezési gyakorlata értelmében az olyan irányelv keretében, mint a 91/676 irányelv, amely a környezetvédelem területén technikai szabályokat állít fel, a tagállamoknak különösen ügyelniük kell arra, hogy a jogbiztonság követelményének maradéktalan teljesítése céljából az ezen irányelv átültetésének biztosítását célzó jogszabályaik egyértelműek és pontosak legyenek (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet C-6/04, EU:C:2005:626, 21. és 26. pont, és Bizottság kontra Belgium ítélet, C-120/09, EU:C:2009:802, 27. pont).
- 32 Végezetül emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárásban a Bizottságot terheli annak bizonyítása, hogy a felrótt kötelezettségszegés fennáll, és a Bizottság feladata az e kötelezettségszegés fennállásának vizsgálatához szükséges bizonyítékoknak a Bíróság előtti bemutatása, anélkül hogy a Bizottság bármiféle vélelemre alapítaná keresetét (Bizottság kontra Ciprus ítélet, C-340/10, EU:C:2012:143, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 33 Következésképpen a jelen jogvita keretében a Bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a Bizottság benyújtotta-e a szükséges bizonyítékokat annak alátámasztására, hogy a Francia Köztársaság által a 91/676 irányelv átültetésének keretében meghozott intézkedések nem felelnek meg ugyanezen irányelv követelményeinek.
- 34 Keresete alátámasztásául a Bizottság hat kifogásra hivatkozik.

*A 91/676 irányelv II. melléklete A. részének 1. pontjával és III. mellékletének 1. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikke (4) bekezdésének megsértésére alapított első kifogásról*

A felek érvei

- 35 A Bizottság első kifogása, amely öt részre tagolódik, a 2001. március 6-i rendelet által meghatározott azon minimális időszakokra vonatkozik, amelyek folyamán az egyes trágyatípusok kijuttatása tilos. E jogalap öt részével a Bizottság felrója, hogy a Francia Köztársaság:
- nem írt elő az I. típusú trágyákra vonatkozó tiltott kijuttatási időszakokat a nagy őszi vetésű növénykultúrák és a több mint hat hónapja bevetett gyepterületek esetében;
  - júliusra és augusztusra korlátozta az I. típusú trágyákra vonatkozó tiltott kijuttatási időszakot a nagy tavaszi vetésű növénykultúrák esetében;

- a nagy őszi vetésű növénykultúrák esetében csak a november 1-jétől január 15-ig terjedő időszakra írt elő a II. típusú trágyákra vonatkozó kijuttatási tilalmakat, a III. típusú trágyákra kijuttatására vonatkozóan pedig nem írt elő tilalmakat a január 15. utáni időszakra;
  - a nagy tavaszi vetésű növénykultúrák esetében csak a január 15-ig terjedő időszakra írt elő a II. típusú trágyákra vonatkozó kijuttatási tilalmakat; és
  - a több mint hat hónapja bevetett gyepterület esetében a II. típusú trágyára vonatkozó tiltott kijuttatási időszakot csak november 15-től írta elő, és a III. típusú trágyákra vonatkozó kijuttatási tilalmat nem hosszabította meg február hónap végéig az említett gyepterületek és a hegyvidékek esetében.
- 36 E kifogás első részével a Bizottság arra hivatkozik, hogy a francia jognak elő kellene írnia olyan szabályokat, amelyek bizonyos időszakok folyamán tiltják valamennyi trágyatípus kijuttatását, tekintettel arra, hogy bizonyos trágyák megszakítás nélkül, az év egésze folyamán történő kijuttatása káros, és nem teszi lehetővé a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezésének megelőzésére és az ezzel szembeni védelemre irányuló célok elérését.
- 37 A hozzáférhető tudományos adatokra támaszkodva ezen intézmény kijelenti, hogy jöllehet az I. típusú szerves trágya által tartalmazott nitrogén felszabadításának eljárása lassú, kevesebb kockázattal jár a többi típusú trágyákhoz képest, ugyanakkor a felszabaduló nitrogén mennyisége képes a vizek kimosás és szivárgás által történő megfertőzésére. A Bizottság szerint a vizek szennyezési kockázata különösen magas az őszi és a téli időszakban, amikor a növények, az alacsony (5° C alatti) hőmérséklet és a jelentős mértékű esőzések folytán nem képesek a nitrogént azonnal felszívni.
- 38 Első kifogásának második–ötödik részével a Bizottság azt állítja – az első rész alátámasztásául hivatkozottakkal azonos indokok alapján –, hogy a francia szabályozás által az egyes trágyatípusok tekintetében meghatározott tiltott kijuttatási időszakok elégtelenek, és azokat meg kellene hosszabbítani, hogy teljes egészében lefedjék azokat az időszakokat, amelyek folyamán a növények által fel nem vett nitrogén a vizek számára magas fokú szennyezési kockázatot jelent.
- 39 A Bizottság hozzáteszi, hogy az indokolással ellátott vélemény III. mellékletében kifejtett okoknál fogva a 2011. december 19-i rendelet által meghatározott új tiltott kijuttatási időszakok nem teljes mértékben felelnek meg a 91/676 irányelv követelményeinek. A Bizottság válaszában előadja kritikáit az említett rendelet szerinti kijuttatási ütemezés, valamint a különböző trágyatípusok osztályozása tekintetében, és azt kéri a Bíróságtól, hogy e tény tekintetében ugyancsak állapítsa meg, hogy a Francia Köztársaság nem teljesítette kötelezettségeit.
- 40 A Francia Köztársaság akként válaszol mindenekelőtt, hogy a 2011. december 19-i rendelet elfogadását követően a nemzeti szabályozás immár előír az I. típusú trágyákra vonatkozó minimális tiltott kijuttatási időszakokat a nagy őszi vetésű növénykultúrák és a több mint hat hónapja bevetett gyepterületek esetében.
- 41 Egyébiránt e tagállam rámutat, hogy ugyanezen rendelet teljes egészében módosította a 2001. március 6-i rendelet által meghatározott ütemezést, a II. és III. típusú trágyatípusok tekintetében a több mint hat hónapja bevetett gyepterület esetén alkalmazandó minimális tiltott trágyakijuttatási időszakok kivételével, amelyek megítélése szerint megfelelnek a 91/676 irányelvnek.
- 42 A Francia Köztársaság szerint a 2011. december 19-i rendeletet a Bíróságnak figyelembe kellene vennie, mivel olyan, teljes és közvetlenül alkalmazandó rendszerről van szó, amelyet a Bizottság által az indokolással ellátott véleményben megjelölt határidőn belül fogadtak el. A Francia Köztársaság kiemeli, hogy ugyan az ott előírt intézkedések némelyike nem azonnal alkalmazandó, ennek oka az, hogy ezen

intézkedések jellegüknél fogva nem hajthatók végre a mezőgazdasági év folyamán. Ezenfelül a jogbiztonság elve azt diktálná, hogy elegendő időt biztosítsanak a magánszemélyek számára a bevezetett módosításoknak való megfelelés céljából.

- 43 Ezt követően a Francia Köztársaság a rendelkezésére álló tudományos adatokra támaszkodva arra hivatkozik, hogy az I. típusú szilárd szerves trágyára vonatkozó kijuttatási tilalom, amely trágya csekélyebb mennyiségű nitrogént szabadít fel lassú és progresszív módon az egész őszi és téli időszak folyamán, kontraproduktívnak bizonyulhat, mivel a nitrogén talajban végbemenő reorganizációjának jelensége következtében célszerű lehet azokat ősszel kijuttatni, hogy az általuk felszabadított nitrogén felhasználható legyen a növény számára annak növekedési szakaszában. Ez továbbá lehetővé tenné a tavaszi és nyári trágyázási időszakok koncentrációjából eredő környezeti kockázatok elhárítását.
- 44 Egyébiránt a Francia Köztársaság azt állítja, hogy tudományos konszenzus áll fenn a tekintetben, hogy a legelőfüves ökoszisztémák, amelyeket állandó növénytakaró jellemez, alacsony nitrogénveszteségű rendszereknek tekinthetők, amelyek nagyfokú védelmet biztosítanak a vizeknek például éppen bizonyos, I. típusú szerves trágya általi szennyezésével szemben. Következésképpen a Bizottság által a több mint hat hónapja bevetett gyepterület tekintetében előirányzott tiltott időszak túlzottan hosszú lenne.
- 45 Végül a Francia Köztársaság úgy véli, hogy a Bizottság által válaszában a 2011. december 19-i rendelet tekintetében előadott kritikák elfogadhatatlanok, mivel ezen intézmény válaszában kifogásait a 2001. március 6-i rendelet által felállított jogi keretre korlátozta.

A Bíróság álláspontja

– Az elfogadhatóságról

- 46 Ami a Bizottság által keresete alátámasztásául hivatkozott első kifogás elfogadhatóságát illeti, meg kell állapítani, hogy ezen intézmény keresetlevelében a 2001. március 6-i rendelet által meghatározott ütemezés tekintetében fogalmazta meg kifogásait. A 2011. december 19-i rendelet által meghatározott új kijuttatási ütemezés tekintetében kritikáit kizárólag az indokolással ellátott vélemény III. mellékletében foglalt értékelésre történő egyszerű utalás formájában adta elő.
- 47 Ezenkívül a Bizottság által keresetlevelében kifejtett kritikái vagy a tiltott időszakok meghatározásának elmaradására, vagy a tiltott időszakok általa elégtelennek ítélt időtartamban történő meghatározására irányulnak. Válaszában ezzel szemben a Bizottság kifogásokat egyrészt az általa alkalmasnak ítélt tiltott időszakok – amelyek kizárólag az indokolással ellátott vélemény III. mellékletében vannak feltüntetve – meghatározásának elmaradásával kapcsolatban, másrészt a különböző trágyatípusok pontatlan osztályozásával kapcsolatban fogalmaz meg, amely kérdésről a keresetlevél egyáltalán nem tesz említést.
- 48 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy amint az a Bíróság eljárási szabályzata 38. cikke 1. §-a c) pontjának a keresetlevél benyújtásakor hatályos szövegéből és az e rendelkezéssel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatból következik, az EUMSZ 258. cikk alapján benyújtott keresetlevélnek meg kell jelölnie a jogvita tárgyát, és tartalmaznia kell a jogalapok rövid ismertetését, illetve annak kellően egyértelműnek és pontosnak kell lennie ahhoz, hogy az alperes elő tudja készíteni védekezését, valamint a Bíróság gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét (Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-68/11, EU:C:2012:815, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében e kötelezettség nem teljesül, ha a Bizottság kifogásai a keresetlevélben csupán a felszólító levélben és az indokolással ellátott véleményben megjelölt érvekre történő egyszerű utalás formájában jelennek meg (Bizottság kontra Görögország ítélet, C-375/95, EU:C:1997:505, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 49 Ezenfelül, noha az említett eljárási szabályzat 42. cikkének (2)-a a válasz benyújtásának időpontjában hatályos változatában, bizonyos feltételek mellett lehetővé teszi új jogalapok felhozatalát, a fél az eljárás során nem módosíthatja magát a jogvita tárgyát (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Franciaország ítélet, C-256/98, EU:C:2000:192, 31. pont és Bizottság kontra Szlovénia ítélet, C-627/10, EU:C:2013:511, 44. pont).
- 50 Következésképpen a Bizottság első kifogását elfogadhatatlannak kell nyilvánítani, amennyiben további kötelezettségszegéseket ró fel a Francia Köztársaságnak a keresetlevélben – legalábbis kellően pontos megfogalmazásban – szereplő kötelezettségszegésekhez képest.
- 51 Hangsúlyozni kell ugyanakkor, hogy a Bizottság azzal, hogy a 2001. március 6-i rendelettel szemben megfogalmazott kifogásait az eljárás folyamán a 2011. december 19-i rendelet azon rendelkezései felé fordította, amelyek mindössze átveszik a több mint hat hónapja bevetett gyepterület esetén a II. és III. típusú trágyák kijuttatása tekintetében a 2001. március 6-i rendeletben meghatározott tiltott időszakokat, nem módosította a jogvita tárgyát (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Belgium ítélet, C-221/03, EU:C:2005:573, 39. pont és Bizottság kontra Franciaország ítélet, C-197/12, EU:C:2013:202, 26. pont). A Bizottságnak a 2011. december 19-i rendeletnek a 2001. március 6-i rendeletben meghatározott tiltott időszakok átvételére szorítókozó rendelkezéseivel kapcsolatos kötelezettségszegés megállapítására irányuló kereseti kérelme tehát elfogadható.
- Az ügy érdeméről
- 52 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a kötelezettségszegés fennállását a tagállamban az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor fennálló helyzet alapján kell megítélni, és a későbbi változásokat a Bíróság nem veheti figyelembe (Bizottság kontra Olaszország ítélet C-85/13, EU:C:2014:251, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 53 Mivel a Bizottság 2011. október 27-i, indokolással ellátott véleményét a Francia Köztársaság október 28-án vette kézhez, és az e tagállamra kiszabott határidőt az e vélemény kézhezvételétől számított két hónapban állapították meg, a 2011. december 28-i állapotot kell alapul venni annak megállapításakor, hogy fennáll-e a kifogásolt kötelezettségszegés.
- 54 Továbbá, jóllehet a 2011. december 19-i rendeletet az indokolással ellátott véleményben megjelölt határidő lejártát megelőzően fogadták el, e rendelet azon rendelkezéseit kell tekintetbe venni, amelyek a 2011. december 28-i időpontig már hatályba léptek, a csupán ezen időpontot követően hatályba lépő rendelkezéseket nem.
- 55 Az említett rendelet 2. cikkének II. pontja értelmében az azon minimális időszakokat meghatározó rendelkezéseknek, amelyek folyamán különféle trágyatípusok kijuttatása tilos, csak 2012. szeptember 1-jén, azaz az az indokolással ellátott véleményben megjelölt határidő lejártát követően kellett hatályba lépniük. Következésképpen a Bíróság nem veheti figyelembe az e rendelkezések által bevezetett módosításokat.
- 56 Emlékeztetni kell másodsorban arra, hogy a Bíróság megszilárdult ítélkezési gyakorlata értelmében a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás a tagállamra háruló kötelezettségek be nem tartásának objektív megállapításán alapszik az uniós jogból eredő kötelezettségek nemteljesítésének igazolása végett, következésképpen a tagállam nem hivatkozhat kifogásként belső jogrendszerének rendelkezéseire, gyakorlatára vagy helyzeteire a valamely irányelv által előírt kötelezettségek és határidők be nem tartásának igazolása céljából (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Írország ítélet, C-55/12, EU:C:2013:274, 45. pont és Bizottság kontra Cseh Köztársaság ítélet, C-241/11, EU:C:2013:423, 48. pont).



- 57 Következésképpen a Francia Köztársaság által a 2011. december 19-i rendelet időben fokozatos alkalmazásának igazolásául hivatkozott nehézségek a jelen ügyben nem akadályozhatják a 91/676 irányelv megsértésének objektív megállapítását.
- 58 E kifogás érdemét tekintve meg kell állapítani, hogy ugyanezen irányelv II. melléklete A. részének 1. pontjával és III. melléklete 1.1. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikkének (4) bekezdése az azon időszakokra vonatkozó szabályoknak az említett cselekvési programokba való foglalását írja elő, amelyek folyamán a trágya kijuttatása nem megfelelő, sőt tilos. A Bíróság már kimondta, hogy az év bizonyos időszakaivalra vonatkozó kijuttatási tilalom a 91/676 irányelv egyik alapvető rendelkezése, és az irányelv egyáltalán nem enged eltérést (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Luxembourg ítélet C-526/08, EU:C:2010:379, 54., 55. és 57. pont).
- 59 A jelen ügyben, a Bizottság első kifogásának első–negyedik részével kapcsolatban elegendő azt megállapítani, hogy a Francia Köztársaság nem vitatja, hogy a 2001. március 6-i rendelet által meghatározott kijuttatási ütemezés nem felel meg a 91/676 irányelv követelményeinek. E tagállam mindössze azt jelzi ugyanis, hogy a 2011. december 19-i rendelet új rendelkezései rögzítették vagy meghosszabbították azokat a minimális időszakokat, amelyek folyamán különféle trágyatípusok kijuttatása tilos.
- 60 A kifogás ötödik részével kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a Francia Köztársaság a Bíróság elé terjesztett beadványaiban arra hivatkozik, hogy a II. típusú szerves trágyát, amelynek mineralizációja gyors, valamint a III. típusú ásványi trágyát a növények növekedési időszakához a lehető legközelebbi időszakban kell kijuttatni. Márpedig e tagállam nem vitatja sem azt, hogy Franciaország területén valamennyi növény betakarításának lehetősége megszűnik november 15-e előtt, sem azt, hogy e hegyvidéki régiókban a hőmérséklet tovább marad azon küszöbérték (5° C) alatt, amely felett a növények képesek a nitrogén felvételére.
- 61 Ezenkívül a Francia Köztársaság által az I. típusú szerves tárgya tekintetében kifejtett, a jelen ítélet 35–36. pontjában összefoglalt érvelés nem igazolhatja a II. típusú szerves trágya azon időszak folyamán történő kijuttatásának engedélyezését, amelynek folyamán a növények nem vesznek fel nitrogént. A Bíróság elé terjesztett és a Francia Köztársaság által nem vitatott tényezőkből kitűnik, hogy vizeknek az ilyen trágya kijuttatásához kapcsolódó szennyezési kockázata ezen időszak folyamán nagyobb annak folytán, hogy e trágyák már fokozottabb mértékben tartalmaznak nitrogént ásványi formában. Ez szükségszerűen vonatkozik a II. típusú ásványi trágyákra is.
- 62 Egyébiránt, amint arra a jelen ítélet 29. pontja felhívta a figyelmet, meg kell állapítani, hogy a hegyvidéki régiók speciális éghajlati feltételeit figyelembe kell venni a különféle trágyatípusok tiltott kijuttatási időszakainak meghatározása során.
- 63 Ezen túlmenően a Francia Köztársaság azon érvelésével kapcsolatban, amely szerint a gyepterületek olyan állandó növénytakarót képeznek, amely biztosítja a vizek nitrogénszivárgással szembeni védelmét, pontosítani szükséges, hogy az a tudományos tanulmány, amelyen ez az érv alapul, egyáltalán nem veti el a növények növekedési időszakán túli trágyakijuttatáshoz kapcsolódó szennyezési kockázatot, és ugyanezen tanulmány valójában annak megállapítására szorítkozik, hogy a legelővüfés ökoszisztémák alatti nitrogénvesztés kevésbé jelentős mértékű.
- 64 Ilyen körülmények között a Bizottság első kifogását megalapozottnak kell tekinteni.

*A 91/676 irányelv II. melléklete A. része 5. pontjával és III. melléklete 1. 2. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikke (4) bekezdésének megsértéséről*

A felek érvei

- 65 Második kifogásával, amely három részre tagolódik, a Bizottság a 2001. március 6-i rendelet és a szervestrágya tárolására vonatkozó megyei cselekvési programok által előírt rendelkezéseket bírálja. E három rész az alábbiakon alapul:
- olyan, a gazdákkal szemben kötelező erejű szabályok hiánya, amelyek a szükséges tárolókapacitás meghatározásához egyértelmű, pontos és objektív szempontokat tartalmaznak;
  - olyan szabályok hiánya, amelyek biztosítják, hogy a gazdaságok elégséges tárolókapacitással legyenek ellátva, és
  - a tömör szalmatrágya földeken, tíz hónapos időtartam folyamán való tárolásának engedélyezése.
- 66 Kifogása első részének alátámasztásául a Bizottság arra hivatkozik, hogy a nemzeti szabályozás nem tartalmaz egyetlen olyan egyértelmű, pontos és objektív szempontot sem, amely lehetővé tenné a gazdák számára annak kiszámítását, hogy mekkora tárolókapacitással kell rendelkezniük, illetve a hatóság számára a szervestrágya kezelésének megfelelő ellenőrzését. Ezen intézmény úgy véli, hogy a szervestrágya-termelés hónapjaiban és heteiben kifejezett tárolókapacitás, a trágyatermelési mennyiségek állatkategóriánként történő meghatározásával együtt, tekinthető e célból a legjobb eszköznek.
- 67 Második kifogása második részének alátámasztásául a Bizottság megjegyzi, hogy a francia jog nem írja elő, hogy a tárolókapacitásnak számításba kell vennie a tároláshoz akkor szükséges biztonsági rést, amikor a szervestrágya kijuttatása sajátos éghajlati jellemzők folytán lehetetlennek bizonyulhat. A Bizottság szerint Languedoc-Roussillon, Aquitaine, Midi-Pyrénées és Provence-Alpes-Côte d'Azur tartományok megyéiben öt hónapnak, a többi francia tartomány megyéiben pedig hat hónapnak megfelelő minimális tárolókapacitást kellene előírni.
- 68 A kifogás első két részének keretében a Bizottság megállapítja továbbá, hogy a DEXEL tárolókapacitás-értékelő módszer, amelyet a 2011. december 19-i rendelet írt elő, nem megfelelő, mivel olyan összetett szabályokat vezet be, amelyek minden egyes gazdaság tekintetében kinevezett szakértő által egyénre szabott alkalmazást tesznek szükségessé. Ezenkívül 2016. július 1-jéig a tárolókapacitás továbbra is számítható a 2001. március 6-i rendelet által előírt pontatlan tiltott kijuttatási időszakok alapján. A Bizottság mindenesetre arra hivatkozik, hogy az említett módszer valódi célja a tárolókapacitásnak az egyes gazdaságok gazdasági és agronómiai kötelezettségeihez, nem pedig a tiltott kijuttatási időszakokhoz történő igazítása.
- 69 E kifogás harmadik részével a Bizottság megjegyzi, hogy szinte valamennyi megyei szintű cselekvési program engedélyezi a tömör szalmatrágyának közvetlenül a földön való tárolását tíz hónapos időtartamra. Ezen intézmény álláspontja szerint az ilyen típusú és időtartamú tárolás a talaj és a szervestrágya közötti védőréteg nélkül, illetve anélkül, hogy ez utóbbi le lenne takarva, jelentős szennyezési kockázattal jár a vizekre, és azt tiltani szükséges. Válaszában a Bizottság hozzáteszi, hogy a nemzeti hatóságok számára lehetetlen e tárolás időtartamának ellenőrzése, mivel a 2011. december 19-i rendelet nem követeli meg a gazdálkodó részéről a talajon való elhelyezés időpontjának nyilvántartását.
- 70 A Francia Köztársaság vitatja a Bizottság álláspontját. Kijelenti, hogy a DEXEL módszer tekintetbe vesz valamennyi releváns paramétert minden egyes, veszélyeztetett területen található gazdaság tárolási szükségleteinek megbízható meghatározása érdekében, ideértve az éghajlati körülményeket is. E módszer alkalmazása következésképpen olyan minimális tárolókapacitáshoz vezet, amely meghaladja a



leghosszabb tiltott kijuttatási időszakok folyamán történő tároláshoz szükséges kapacitást. E tagállam szerint hat hónapos tárolókapacitás előírása a francia tartományok legnagyobb részében, és öt hónapos tárolókapacitás előírása a dél-franciaországi tartományokban nem teszi lehetővé a gazdaságok eltérő jellegének és a francia talaj- és éghajlati viszonyok, valamint agronómiai jellemzők figyelembevételét.

- 71 A Bizottság által előterjesztett második kifogás harmadik részével kapcsolatban a Francia Köztársaság előjáróban kijelenti, hogy az elfogadhatatlan, amennyiben a tömör szalmatrágya földön való tárolása engedélyezésének magát az elvét, e tárolás kivitelezésének a feltételeit, valamint az alkalmazandó nemzeti szabályok ellenőrzésének módjait érinti, miközben a Bizottság a pert megelőző eljárás folyamán annak bírálata szorítkozott, hogy túlzottan hosszú az az időtartam, amelynek folyamán engedélyezett az ilyen típusú tárolás.
- 72 A kifogás e része tekintetében a Francia Köztársaság érdemben arra hivatkozik, hogy a 2011. december 19-i rendelet, amely átveszi a korábban a megyei szintű cselekvési programok által előírt rendelkezéseket, akként rendelkezik, hogy a földön való tárolásra csak épületben való kéthónapos tárolási időszakot követően, és azzal a feltétellel kerülhet sor, hogy a trágya szivárgása kizárt. E követelmények lehetővé teszik a vizek bármely szennyezési kockázatának megelőzését.

A Bíróság álláspontja

– Az elfogadhatóságról

- 73 A Bizottság második kifogásának elfogadhatóságával kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a Bizottság az indokolással ellátott véleményben nem bírálta sem magának a tömör szalmatrágya földön való tárolása engedélyezésének tényét, és egyébként kifejezetten el is fogadta, hogy ilyen tárolásra sor kerül, amennyiben az néhány hétre korlátozódik, sem azt, hogy az ilyen típusú tárolás tényleges időtartamának hatóság általi ellenőrzése lehetetlen.
- 74 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság megszilárdult ítélkezési gyakorlatából következően az EUMSZ 258. cikk alapján indított kereset tárgyát az e rendelkezés által előírt pert megelőző eljárás határolja körül, következésképpen az a peres eljárás folyamán nem terjeszthető ki. A Bizottság indokolással ellátott véleményének és a keresetnek ugyanazokra az indokokra és jogalapokra kell támaszkodnia, úgyhogy a Bíróság nem vizsgálhat olyan kifogást, amely nem szerepelt az indokolással ellátott véleményben, amelyben összefüggően és részletesen meg kell határozni azokat az indokokat, amelyek alapján a Bizottság arra a meggyőződésre jutott, hogy az érintett tagállam nem teljesítette a Szerződésből fakadó kötelezettségeinek egyikét (lásd: Bizottság kontra Németország ítélet, C-160/08, EU:C:2010:230, 43. pont, és Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-67/12, EU:C:2014:5, 52. pont).
- 75 Következésképpen a Bizottság második kifogását azon részében, amely a Francia Köztársaságnak az indokolással ellátott véleményben szereplőkhöz képest további kötelezettségszegéseket ró fel, elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.
- 76 Ezzel szemben azon feltételekkel kapcsolatban, amelyek mellett a tömör szalmatrágya földön való tárolására sor kerül, meg kell jegyezni, hogy a kifogás megfogalmazása hasonló volt a pert megelőző eljárás, illetve a peres eljárás folyamán. A Bizottság indokolással ellátott véleménye ugyanis már hivatkozott – mégpedig azon tényezők ellenére, amelyeket a Francia Köztársaság az ilyen tárolást megelőzően előírt követelményekkel kapcsolatban előterjesztett – a vizek szennyezésének ilyen típusú tárolással összefüggő, pontosabban az tárolás engedélyezésének feltételeiből következő kockázatára.
- 77 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy a Bizottság ezen a ponton nem terjesztette ki kifogását, és keresetében az említett feltételekre és követelményekre vonatkozó kifogásainak pontosítására szorítkozott, egyebekben a Francia Köztársaság által előterjesztett érvek megválaszolása céljából.

- 78 Tehát a Bizottság második kifogását azon részében, amely a tömör szalmatrágya földön való tárolásának feltételeire vonatkozik, elfogadhatónak kell nyilvánítani.
- 79 Egyébként meg kell állapítani, hogy, amint az a jelen ítélet 51. pontjából kitűnik, a Bizottságnak a 2011. december 19-i rendelet e rendelkezéseivel kapcsolatos kötelezettségszegés megállapítására irányuló kereseti kérelme, a válaszában előterjesztett ez irányú kérelmének megfelelően, elfogadható a megyei szintű cselekvési programok trágya földön történő tárolására vonatkozó rendelkezéseinek átvételére szorító rendelkezéseket érintő részében.
- Az ügy érdeméről
- 80 Előjáróban meg kell állapítani, hogy a 2011. december 19-i rendelet 2. cikke I. pontjának 1<sup>o</sup> alpontja értelmében e rendelet szervestrágya-tároló berendezésekre vonatkozó rendelkezéseit e rendelet közzétételét követően, vagyis az indokolással ellátott véleményben megjelölt határidő lejárta előtt végre kellett hajtani. Következésképpen a jelen ítélet 52–54. pontjában bemutatott okoknál fogva az említett rendelkezéseket a jelen kereset keretében figyelembe kell venni.
- 81 E kifogás érdemi részével kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a 91/676 irányelv II. melléklete A. részének 5. pontjával és III. része 1.2. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikkének (4) bekezdése értelmében egyrészt a cselekvési programoknak tartalmazniuk kell a szervestrágya-tároló tartályok kapacitására és kialakítására vonatkozó, a vízszennyezés megakadályozására irányuló rendelkezéseket. Másrészt az előírt tárolókapacitásnak nagyobbnak kell lennie a veszélyeztetett területen a leghosszabb tiltott kijuttatási időszak megkövetelte tárolókapacitásnál, kivéve ahol bizonyítható, hogy a szervestrágya tényleges mennyisége a környezetre ártalmatlan módon kerül ártalmatlanításra.
- 82 A második kifogás első részével kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a 2011. december 19-i rendelet I. melléklete II. részének 1. pontja akként rendelkezik, hogy a veszélyeztetett területeken található valamennyi állattartó telepnek rendelkeznie kell olyan tárolóberendezésekkel, amelyek kapacitása lefedi – tekintettel e trágya kezelésének vagy eltávolításának a vízminőséget nem veszélyeztető lehetőségeire – a meghatározott minimális tiltott kijuttatás időszakokat, és figyelembe veszi az éghajlati jellemzőkhöz kapcsolódó további kockázatokat. Az előírt minimális tárolókapacitást a trágya tárolásának heteiben kell kifejezni.
- 83 A szükséges tárolókapacitás kiszámításához e rendelet 2. cikke I. pontjának 1<sup>o</sup> alpontja egy DEXEL elnevezésű diagnosztikai módszert vezet be. Amint az a Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, e vizsgálatot kinevezett szakértő végzi a gazdával együttműködve. E módszer az egyes gazdaságok sajátosságaihoz igazodva lehetővé teszi a tárolókapacitás kiszámítását mind a szilárd, mind a folyékony trágya vonatkozásában, megengedve ezzel a gazdák számára, hogy a kijuttatást a növénykultúrák szükségleteinek függvényében a lehető legjobbkor végezzék. Az említett iratokból kitűnik továbbá, hogy az e diagnózis alapját képező számítási módszerek és módok részletesen meghatározásra kerülnek, ideértve állatfajonként a havi trágyatermelésre vonatkozó adatokat is.
- 84 Noha a Bizottság álláspontja szerint a DEXEL módszer alkalmatlan az előírt tárolókapacitás kiszámítására, meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem mutatja be pontosan, hogy az említett módszer mennyiben lenne már eleve tökéletlen.
- 85 Különösen nem adható hely a Bizottságnak a kinevezett szakértők és a gazdák között a DEXEL módszer keretében történő együttműködésével kapcsolatban megfogalmazott kritikáinak. Ugyanis, amint arra a főtanácsnok rámutatott indítványának 65. pontjában, a szakértőknek a 91/676 irányelv végrehajtásába történő bevonását az irányelv nem zárja ki.

- 86 Ezen túlmenően a Bizottság állításával ellentétben a DEXEL módszerre vonatkozóan a Bíróság rendelkezésére bocsátott információkból nem tűnik ki, hogy a tárolókapacitás kiszámítása a 91/676 irányelv rendelkezéseinek megsértésével történne.
- 87 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Bizottság második kifogásának első része nem megalapozott.
- 88 Ami második kifogás második részét illeti, meg kell állapítani mindenekelőtt, hogy a 2011. december 19-i rendelet akként rendelkezik, hogy a tárolóberendezések méretezésének számításba kell vennie az éghajlati jellemzőkhöz kapcsolódó további kockázatokat. Következésképpen a Bizottság állításával ellentétben a nemzeti szabályozás által előírt tárolókapacitásnak magában kell foglalnia egy olyan biztonsági rést, amely lehetővé teszi a tárolt mennyiség növelését, amennyiben a kijuttatás éghajlati okok folytán lehetetlen.
- 89 Továbbá a tárolás azon minimális időszakaival kapcsolatban, amelyeket a Bizottság szerint az egyes francia tartományokban elő kell írni, elegendő megállapítani egyrészt, hogy a Bizottság által benyújtott tudományos tanulmányból kitűnik, hogy a mediterrán talaj- és éghajlati viszonyok övezetében található francia tartományokban csupán négy hónap időtartamú tárolókapacitásnak is elégségesnek kellene lennie.
- 90 Másrészt, ugyancsak kitűnik a Bírósághoz benyújtott iratokból, hogy az egyes állattartó telepek sajátosságai, mint amilyen a termelt szervestrágya típusa és az ültetett növénykultúrák, befolyásolhatják a szükséges tárolókapacitásokat. A Francia Köztársaság által e tekintetben hivatkozott tudományos adatok, amelyeket a Bizottság nem vitat, bizonyítják különösen azt, hogy a kizárólag I. típusú szilárd szerves trágyát termelő állattartó telepek rendszereihez kapcsolódó szennyezési kockázat, főként ha legelőfüves ökoszisztémákról van szó, kevésbé magas.
- 91 Végezetül meg kell jegyezni, hogy a 2011. december 19-i rendelet 2. cikke I. pontjának 2<sup>o</sup> alpontja, a 2016. július 1-jéig tartó időszak folyamán, lehetővé teszi a tárolókapacitásnak a 2001. március 6-i rendelet által előírt kijuttatási tilalmi ütemezés alapján történő számítását, amely ütemezés, amint az a jelen ítélet 64. pontjában megállapítást nyert, nem felel meg a 91/676 irányelv követelményeinek. A Bizottság helytállóan hivatkozik tehát arra, hogy a Francia Köztársaság nem vezetett be olyan szabályokat, amelyek biztosítani képesek, hogy a gazdaságok elégséges tárolókapacitással rendelkezzenek.
- 92 Meg kell állapítani tehát, hogy a Bizottság második kifogásának második része megalapozott azon részében, amely arra hivatkozik, hogy 2016. július 1-jéig a tárolókapacitások számítása során továbbra is figyelembe lehet venni a 91/676 irányelv követelményeinek nem megfelelő kijuttatási tilalmi ütemezést.
- 93 A Bizottság második kifogásának harmadik részével kapcsolatban a Bíróság elé terjesztett iratokból, amelyeket a Francia Köztársaság nem vitat, kitűnik, hogy a tömör szalmatrágya az első két hónapos zárt helyen történő tárolás folyamán továbbra is nitrogént szabadít fel, noha lassú és progresszív módon. Ebből az következik továbbá, hogy a felszabadított nitrogén tiszta organizációs szakasza, amelynek folyamán az ilyen trágyákhoz kapcsolódó szennyezési kockázat gyengébb, időszakos. Tehát ha a trágyát összkel alkalmazzák, az említett jelenség főszabály szerint tél végéig is eltart.
- 94 Következésképpen, mivel a trágya közvetlenül a földön, fedetlenül történő tárolása maximum tíz hónapos időtartam folyamán engedélyezett, amely túlnyúlhat a nitrogén tiszta organizációs szakaszán, a vizek e tárolási módhoz kapcsolódó szennyezési kockázata nem elhanyagolható.
- 95 A fenti megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bizottság által keresete alátámasztásául hivatkozott második kifogás harmadik része megalapozott.

- 96 Ilyen körülmények között a Bizottság második kifogását megalapozottnak kell tekinteni, mivel a nemzeti szabályozás egyrészt azt írja elő, hogy 2016. július 1-jéig a tárolókapacitások számítása során továbbra is figyelembe lehet venni a 91/676 irányelv követelményeinek nem megfelelő kijuttatási tilalmi ütemezést, másrészt engedélyezi a tömör szalmatrágya földön való tárolását tíz hónapos időtartam folyamán.

*A 91/676 irányelv III. mellékletének 1.3. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikke (4) bekezdésének megsértésére alapított harmadik kifogásról*

A felek érvei

- 97 Harmadik kifogásával a Bizottság az olyan szabályok hiányát rója fel a Francia Köztársaságnak, amelyek lehetővé tennék a gazdák és az ellenőrző hatóságok számára a kijuttatható nitrogén mennyiségének pontos kiszámítását a kiegyensúlyozott trágyázás biztosítása céljából.
- 98 E kifogás alátámasztásául az említett intézmény azt állítja, hogy noha a 2001. március 6-i rendelet bevezetett egy „előírányzott mérleg módszer” elnevezésű módszert a bevivendő nitrogéndózis értékelése céljából, a megyei szintű cselekvési programok nagy része nem határozza meg a számítás minden szükséges elemét (valamennyi növénykultúra és gyepterület nitrogénszükséglete és a nitrogén hatékonysága a szervestrágyában, a talaj és a szervestrágya nitrogéntartalma stb.), vagy ezen elemeket annyira bonyolult módon adja meg, hogy helyes végrehajtásuk egyáltalán nem biztosított. A Bizottság szerint a teljes nitrogénhozzáadás számszerűsített maximális határértékeinek az egyes növénykultúrák szerinti meghatározása teszi lehetővé az említett módszer alkalmazása során felmerülő nehézségek enyhítését és a jogbiztonság követelményének teljesítését.
- 99 A Bizottság megállapítja továbbá válaszában, hogy az előírányzott mérleg módszert a 2011. december 19-i rendelet csak az alapelvek szintjén határozta meg, míg a tartományi szabványok e rendszer operatív végrehajtása céljából történő meghatározása a „nitrátszakértők” tartományi csoportjainak javaslatai alapján a tartomány vezetőinek a feladata maradt. A Bizottság ezt követően számos kritikát megfogalmaz az e rendelet, valamint az azokat végrehajtó prefektusi rendeletek által előírt rendelkezésekkel szemben.
- 100 A Francia Köztársaság úgy véli, hogy az előírányzott mérleg módszer alkalmas a nitrogéntartalmú trágyázás egyensúlyának biztosítására, mivel lehetővé teszi azon felhasználási normák meghatározását, amelyek a forrásnál korlátozzák a kijuttatott trágya dózist az egyes gazdaságok agronómiai jellemzőire, valamint talaj- és éghajlati viszonyaira figyelemmel.
- 101 Egyébiránt e tagállam arra hivatkozik, hogy a 2011. december 19-i rendelettel bevezetett módosítások a kiegyensúlyozott trágyázás elve helyes alkalmazásának biztosítását teszik lehetővé. E tagállam kiemeli e tekintetben, hogy e rendelet immár kifejezetten utal az előírányzott mérleg számítási módszerre, és egy interneten hozzáférhető dokumentumra hivatkozik, amely e módszer részletes leírását adja. Ezenkívül az említett rendelet meghatározza a kiegyensúlyozott nitrogéndózis kiszámításához szükséges rendelkezéseket, amelyek közvetlenül érvényesíthetők a gazdákkal szemben, anélkül hogy a tartományi szintű operatív szabványokra vonatkozó prefektusi rendeletek elfogadását meg kellene várni.

## A Bíróság álláspontja

### – Az elfogadhatóságról

- 102 A Bizottság harmadik kifogásának elfogadhatóságával kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy ezen intézmény elsőként válaszában rója fel a Francia Köztársaságnak a 2011. december 19-i rendelet és a prefektusi rendeletek azon rendelkezéseivel kapcsolatos kötelezettségszegéseket, amelyek nem csupán a 2001. március 6-i rendeletben foglaltakat ismétlik meg.
- 103 Következésképpen, mivel e kifogás útján a Bizottság a Francia Köztársaságnak további kötelezettségszegéseket ró fel, amelyek nem szerepelnek sem az indokolással ellátott véleményben, sem a keresetlevélben, azt – amint a jelen ítélet 49. és 74. pontjából kitűnik – mint elfogadhatatlant, el kell utasítani.

### – Az ügy érdeméről

- 104 Előjáróban meg kell állapítani, hogy a 2011. december 19-i rendelet 2. cikkének II. pontja értelmében e rendelet azon rendelkezéseinek, amelyek kötelezettségeket írnak elő a gazdák számára a nitrogéntartalmú trágya veszélyeztetett területen történő kijuttatása tekintetében, csak 2012. szeptember 1-jén, azaz az indokolással ellátott véleményben megjelölt határidőt követően kellett hatályba lépniük.
- 105 Továbbá vitathatatlan, hogy az említett határidő lejártának időpontjára még nem határozták meg azokat a tartományi szabványokat, amelyek e rendeletnek a trágya által bevivendő nitrogénmennyiség előírányzott mérleg módszerrel történő kiszámítására vonatkozó rendelkezései végrehajtásához szükségesek.
- 106 Következésképpen a jelen ítélet 52–54. pontjában előadott indokok alapján nem szükséges megvizsgálni, hogy az említett rendelet által bevezetett módosítások a 91/676 irányelv III. mellékletének 1.3. pontjából eredő kötelezettségek alóli érvényes kivételnek tekinthetők-e.
- 107 Ezenfelül emlékeztetni kell arra, hogy a 91/676 irányelv III. mellékletének 1.3. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikkének (4) bekezdése értelmében a cselekvési programba foglalandó intézkedéseknek tartalmazniuk kell azokat a szabályokat, amelyek a növények előrelátható nitrogénigénye és a növények talajból és trágyázószerekből származó nitrogénellátása közötti egyensúly alapján meghatározzák a trágyázószerek kijuttatására vonatkozó korlátozásokat.
- 108 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy noha a Bírósághoz benyújtott iratokból kitűnik, hogy az előírányzott mérleg módszer mögött húzódó elgondolásnak elviekben minden növénykultúra számára optimális nitrogénbevitelt kellene eredményeznie, maga a Francia Köztársaság elismeri, hogy a 2001. március 6-i rendelet nitrogéntartalmú trágyázás egyensúlyára vonatkozó rendelkezései nem teszik lehetővé egyértelmű és pontos módon a 91/676 irányelv III. melléklete 1.3. pontja teljes körű alkalmazásának biztosítását.
- 109 Meg kell állapítani e tekintetben, hogy e tagállam mind a jelen eljárás keretében, mind a pert megelőző szakaszban arra szorítkozott, hogy a 2011. december 19-i rendelet által az előírányzott mérleg módszer „egyszerű és gördülékeny” végrehajtásának biztosítása céljából, továbbá azért bevezetett módosításokra hivatkozzon, hogy a gazdák és az ellenőrző hatóságok megfelelően kiszámolhassák a kijuttatható nitrogén mennyiségét a trágyázás 91/676 irányelv által előírt egyensúlyának biztosítása érdekében, ami jogilag megkövetelt módon bizonyítja, hogy mindez a 2001. március 6-i rendelet hatálya alatt nem történt meg.



- 110 Következésképpen a Bizottság által keresete alátámasztásául hivatkozott harmadik kifogást megalapozottnak kell tekinteni.

*A 91/676 irányelv III. mellékletének 2. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikke (4) bekezdésének megsértésére alapított kifogásról*

- 111 Előjáróban pontosítani szükséges, hogy a Bizottság válaszában, miután tudomásul vette a francia hatóságok által ellenkérelmükben hivatkozott érveket, úgy határozott, hogy eláll negyedik kifogásának egyik, a folyékony sertéstrágya tekintetében meghatározott nitrogénkibocsátásra vonatkozó részétől, ennél fogva az nem képezi többé a jelen kereset tárgyát.

A felek érvei

- 112 A Bizottság negyedik kifogásával, amely nyolc részre tagolódik, tudományos tanulmányokra támaszkodva azt állítja, hogy a 2003. május 15-i körlevél által a különféle állatkategóriák tekintetében meghatározott nitrogénkibocsátási értékek, amelyekre a megyei szintű cselekvési programok nagy része hivatkozik, az állatok által kiválasztott nitrogén pontatlan mennyiségei vagy pedig az elpárolgás okozta nitrogénvesztés túlbecsült együtthatója alapján került kiszámításra. Következésképpen ez a körlevél nem teszi lehetővé a szervestrágya kijuttatása 91/676 irányelv által 170 kg nitrogén/hektár/évben rögzített határértékének a betartását. Az e kifogásában foglalt nyolc részt a Bizottság a következőkre alapítja:

- a fejőstehenekre vonatkozó értékeknek a kiválasztott nitrogén pontatlan mennyisége és téves, 30%-os elpárolgási együttható alapján történő meghatározása;
- az egyéb szarvasmarhákra vonatkozó értékek téves, 30%-os elpárolgási együttható alapján történő meghatározása;
- a nitrogénkibocsátás értékei meghatározásának hiánya a szilárd sertéstrágya tekintetében;
- a baromfira vonatkozó értékek téves, 60%-os elpárolgási együttható alapján történő meghatározása;
- a juhokra vonatkozó értékek téves, 30%-os elpárolgási együttható alapján történő meghatározása;
- a kecskékre vonatkozó értékek téves, 30%-os elpárolgási együttható alapján történő meghatározása;
- a lovakra vonatkozó értékek téves, 30%-os elpárolgási együttható alapján történő meghatározása, és
- a nyulakra vonatkozó értékek téves, 60%-os elpárolgási együttható alapján történő meghatározása.

- 113 Negyedik kifogásának első részével a Bizottság egyrészt úgy véli, hogy a nitrogénkibocsátás fejőstehenek tekintetében meghatározott értéke olyan kibocsátott-nitrogén-mennyiségen alapul, amely nem veszi figyelembe a tejtermelésben megmutatkozó különbségeket, noha a szervestrágya nitrogéntartalma az állat tejtermelése mértékének függvényében változik, és számos francia tartományt intenzív termelés jellemez. Másrészt az említett érték túl magas elpárolgási együtthatón alapul, hiszen az átlagos elpárolgási együttható becsült értékének 24%-nak kellene lennie.

- 114 Ezen túlmenően ezen intézmény arra hivatkozik, hogy a 2011. december 19-i rendelet II. melléklete B. részében foglalt átmeneti intézkedés, amelynek értelmében a 2012. szeptember 1-je és 2013. augusztus 31. közötti időszakban közbülső érték alkalmazandó a fejőstehenekkel foglalkozó olyan állattartó telepeken, amelyek felszínének több mint 75%-át fű borítja a fő legelőterületeken, a földek túltrágyázását és a 170 kilogramm nitrogén/hektár/év plafonérték betartása alóli eltérést eredményez.



- 115 Negyedik kifogásának második részével a Bizottság azt állítja, hogy a szarvasmarhák tekintetében megállapított elpárolgási együttható túl magas, mivel a tudományos adatok 21%-nál alacsonyabb elpárolgási együtthatót támasztanak alá. Válaszában a Bizottság megkérdőjelezi továbbá Francia Köztársaság által az említett értékek meghatározása során alkalmazott kiválasztottnitrogén-mennyiségeket is.
- 116 E kifogás harmadik részével a Bizottság úgy véli, hogy a nitrogénkibocsátási értékeket a szilárd sertéstrágya tekintetében is meg kell határozni.
- 117 Az említett kifogás negyedik részének keretében a Bizottság megállapítja, hogy a tudományos szakirodalom a hígtrágya tekintetében 30%-os elpárolgási együtthatót javasol. Tehát a hígtrágyát termelő baromfi tekintetében a francia szabályozás által előírt értékek a trágya kijuttathatónitrogén-tartalmának jelentős alulbecslését eredményezik.
- 118 Ugyanezen kifogás ötödik és hatodik részével ezen intézmény azt állítja, hogy a juhok, valamint a kecskék tekintetében előírt elpárolgási együtthatók túl magasak, mivel a tudományos tanulmányok 9,5%-os együtthatókról tesznek említést.
- 119 Negyedik kifogásának hetedik részével kapcsolatban a Bizottság arra hivatkozik, hogy a lovak tekintetében a tudományos szakirodalomban a nemzeti szabályozásban előírtnál 13,1%-kal alacsonyabb elpárolgási együttható szerepel.
- 120 Végül e kifogásának nyolcadik részével a Bizottság akként érvel, hogy a nemzeti szabályozás által a nyulak tekintetében előírt elpárolgási együttható ugyancsak túl magas. A Bizottság e tekintetben megállapítja, hogy különféle tudományos tanulmányokban 28%-os és 44%-os együttható szerepel.
- 121 A Francia Köztársaság akként válaszol mindenekelőtt, hogy a Bizottság által, az általa megfelelőnek tartott elpárolgási együttható alkalmazásával újraszámolt nitrogénkibocsátási értékek tévesek, mivel az említett együtthatókat a beltéren és kizárólag a tárolás során kibocsátott nitrogénfrakció tekintetében kellene alkalmazni. Márpedig a Bizottság ezeket a kültéren kibocsátott nitrogénmennyiségekre is alkalmazta.
- 122 E tagállam úgy véli továbbá, hogy a Bizottság azon kifogása, amely a szarvasmarhák – a fejőstehenek kivételével – tekintetében előírt kiválasztottnitrogén-mennyiségekre vonatkozik, elfogadhatatlan, mivel arról a Bizottság első alkalommal a válaszban tesz említést.
- 123 Ezt követően Francia Köztársaság kijelenti, hogy a 2011. december 19-i rendelet immár egyrészt alacsonyabb, 25%-os elpárolgási együtthatót ír elő a fejőstehenek tekintetében, másrészt meghatározza a szilárd sertéstrágya tekintetében alkalmazandó nitrogénkibocsátási értékeket.
- 124 Végül a Francia Köztársaság megjegyzi, hogy a francia szabályozás által előírt elpárolgási együtthatók a környezetbarát mezőgazdasági gyakorlatok orientációs bizottsága (comité d'orientation pour les pratiques agricoles respectueuses, Corpen) munkáin alapulnak, és azokhoz az előirányzott mérleg módszerek alkalmazásával jutottak, amelyek lényege az, hogy az elpárolgásnak az állatok által kiválasztott nitrogén és az épület vagy tároló kijáratánál az ürülékben mért nitrogén mennyiségének különbségét tekinti. A Francia Köztársaság szerint e módszerek alkalmasabbak a nitrogénkibocsátási értékek kiszámítására, mint a közvetlen mérésen alapuló módszerek, amelyek a Bizottság által benyújtott tanulmányok alapulnak, és amelyek a tárolóépületek és -létesítmények ki- és beáramló levegőáramait és gáztartalmát elemzik. E tagállam arra hivatkozik, hogy a szervezetrágya nitrogéntartalmú gázkibocsátásaira vonatkozó hozzáférhető tudományos adatok mindenesetre a kibocsátásokra vonatkozó értékek nagymértékű ingadozását mutatják.

## A Bíróság álláspontja

### – Az elfogadhatóságról

- 125 Ami a Bizottság által felhozott negyedik kifogás elfogadhatóságát illeti, meg kell jegyezni egyrészt, hogy a 2011. december 19-i rendelet II. mellékletének B. részében a fejőstehenek maximális kijuttathatónitrogén-termelésével kapcsolatban foglalt átmeneti rendelkezés nem szerepel az indokolással ellátott véleményben. Másrészt, noha keresetlevelében a Bizottság kifejezetten kijelentette, hogy nem vitatja az egyéb szarvasmarhák tekintetében alkalmazott kiválasztottnitrogén-mennyiségeket, válaszában azok számításának elemeit kétségbe vonja.
- 126 Következésképpen, amennyiben e kifogás által a Bizottság a 2011. december 19-i rendelet II. melléklete B. részében a fejőstehenek tekintetében meghatározott közbülső értékeket, valamint a 2003. május 15-i körlevél által az egyéb szarvasmarhák tekintetében meghatározott kiválasztottnitrogén-mennyiségeket bírálja, azt a jelen ítélet 49. és 74. pontjában előadott indokok alapján el kell utasítani mint elfogadhatatlant.
- 127 Ezzel szemben, amint az a jelen ítélet 51. pontjából kitűnik, a Bizottság kötelezettségszegés megállapítására irányuló keresete a 2011. december 19-i rendelet azon rendelkezéseivel kapcsolatban, amelyek megismélik a szarvasmarhák – a fejőstehenek kivételével –, valamint a baromfik, juhok, kecskék, lovak és nyulak tekintetében meghatározott nitrogénkibocsátási értékeket, a válaszában előterjesztett ezirányú kérelmének megfelelően elfogadható.

### – Az ügy érdeméről

- 128 Előjáróban meg kell állapítani, hogy a 2011. december 19-i rendelet 2. cikkének II. pontja értelmében e rendelet a szervestrágya által tartalmazott nitrogén gazdaságonként évente kijuttatható maximális mennyisége kiszámításának módjára vonatkozó rendelkezéseinek csak 2012. szeptember 1-je, azaz az indokolással ellátott véleményben megjelölt határidő lejártát követően kellett hatályba lépniük. Szükségszerűen ugyanez vonatkozik a nitrogénkiválasztás állatfajták szerinti normáira, amelyeket az említett rendelkezések végrehajtása céljából ugyanezen rendelet ír elő. Következésképpen a jelen ítélet 52–54. pontjában foglaltakkal összhangban, a 2011. december 19-i rendelet által bevezetett módosításokat a Bíróság nem veheti tekintetbe.
- 129 Ezenfelül emlékeztetni kell arra, hogy a 91/676 irányelv III. mellékletének 2. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikkének (4) bekezdése arra vonatkozó kötelezettséget ír elő, hogy a cselekvési programoknak a trágya kijuttatásának korlátozására vonatkozó szabályokat kell tartalmazniuk annak biztosítása végett, „hogy minden gazdaságban vagy állattartó telepen az egy évben a földeken felhasznált szervestrágya mennyisége, beleértve a maguk az állatok révén odakerülő trágyát is, ne haladjon meg bizonyos hektáronkénti mennyiséget”. E korlátozás maximum 170 kilogramm nitrogént tartalmazó trágyamennyiségnek felel meg, és a tagállamoknak a 91/676 irányelv III. melléklete 2. pontjának a) és b) alpontjában meghatározott feltételek mellett lehetőségük van ettől eltérő trágyamennyiség engedélyezésére.
- 130 Amint az ezen irányelv tizenegyedik preambulumbekzdéséből kitűnik, az állati szerves trágya alkalmazására vonatkozó specifikus korlátok felállítása különös jelentőséggel bír a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezésének csökkentésére és megelőzésére irányuló cél megvalósításában.
- 131 Az említett irányelv III. mellékletének 3. pontja értelmében azon szervestrágya-mennyiségek, amelyek kijuttatása engedélyezett, az állatok száma alapján számíthatók ki. E célból a tagállamoknak, amint az a jelen ítélet 29. pontjából kitűnik, számításba kell venniük a hozzáférhető legújabb tudományos és műszaki adatokat, valamint a környezeti, geológiai és éghajlati jellemzőket az adott tagállam érintett térségeiben.

- 132 A jelen ügyben a 2005. augusztus 1-jei rendelet II. mellékletének 1. pontja értelmében az állatok által termelt nitrogén gazdaság számára engedélyezett mennyisége az állatok létszámának az állatonként kijuttatható nitrogén termelési értékeivel való szorzataként számítandó ki. Nem vitatott, hogy ezen értékek az állatok jelenlétében, zárt helyen és a trágya tárolásának folyamán elpárolgott nitrogénnek az állatok által kiválasztott bruttó nitrogénmennyiségből, elpárolgási együttható alkalmazásával történő levonásával kerülnek meghatározásra.
- 133 A fenti megfontolások fényében meg kell állapítani mindenekelőtt, hogy a Bizottság által a nitrogénkibocsátási értékek újraszámolása során elkövetett hibák, amelyeket válaszában ő maga is elismer, nem érvénytelenítik kifogásait a nemzeti szabályozás által a különféle állatkategóriák tekintetében meghatározott kiválasztott nettó nitrogénmennyiségek, valamint az elpárolgásból eredő nitrogénvesztés együtthatója tekintetében. E kereseti kérelmet nem vitatja a Francia Köztársaság, aki ezen a ponton mindössze a szóban forgó együtthatónak az állatok által kiválasztott teljes nitrogénmennyiség tekintetében történő téves alkalmazására hivatkozik.
- 134 Ezt követően a Bizottság negyedik kifogásának első és harmadik része tekintetében elegendő megállapítani először is, hogy a Francia Köztársaság, amikor a 2011. december 19-i rendelet által e tekintetben bevezetett módosításokra hivatkozik, elismeri egyrészt, hogy e rendelet elfogadását megelőzően túl magas elpárolgási együtthatót állapított meg a fejőstehenek tekintetében, másrészt hogy elmulasztotta a nitrogénkibocsátási értékek rögzítését a szilárd sertés trágya tekintetében.
- 135 Ami másodsorban a tejtermelés mértéke fejőstehenek által kiválasztott bruttó nitrogénmennyiség kiszámítása során történő figyelembevételének elmulasztását illeti, hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság érvelését a Francia Köztársaság nem vitatta, és az említett rendelet a kijuttatható nitrogén termelésének immár többféle szintjéről rendelkezik a tejtermelés függvényében.
- 136 Végezetül, ami e kifogás második, valamint negyedik–nyolcadik részét illeti, amelyeket célszerű együtt vizsgálni, pontosítani szükséges, hogy a Bizottság több tudományos tanulmányban is szereplő műszaki adatokra alapítja a nemzeti szabályozás által a Corpen megállapításai alapján rögzített elpárolgási együtthatóra vonatkozó kifogásait.
- 137 A Francia Köztársaság, amely nem vitatja a Bizottság által hivatkozott tanulmányok megállapításait, lényegében mindössze egyrészt az állattartó telepek tekintetében alkalmazandó közvetlen mérési módszerek hiányosságaira utal, amelyekből e tanulmányok az elpárolgás együttható kiszámítása során kiindulnak. Másrészt e tagállam kiemeli azt, hogy úgy tűnik, az elpárolgási együttható tudományos szempontból nem rögzíthető, és e bizonytalanság a tudományos szakirodalomban fellelhető elpárolgási együtthatók értékei közötti ingadozásban is megmutatkozik.
- 138 Ami először is a közvetlen mérésen alapuló módszer alkalmas jellegét illeti, meg kell állapítani, hogy a Francia Köztársaság kifogásai önmagukban nem kérdőjelezhetik meg a Bizottság által javasolt elpárolgási együttható relevanciáját. A Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik ugyanis, hogy mind az említett módszer, mind pedig az előírányzott mérleg módszer olyan kísérleteken alapul, amelyek csak az adott esetben vizsgált állattartó telepek adott típusának konkrét körülményeit veszik figyelembe. Ezen túlmenően a Corpen szabványainak legutóbbi ártértékelése nem tesz felismerhetővé módszertani preferenciát.
- 139 Másodsorban a szakirodalom által hivatkozott, elpárolgásra vonatkozó adatok ingadozásának mértékével kapcsolatban hangsúlyozni kell, hogy a 91/676 irányelv III. melléklete 2. pontjának szövegéből egyértelműen kitűnik, hogy e rendelkezés azt írja elő, hogy a szerves trágya kijuttatása tekintetében rögzített specifikus határértéket, ami 170 kilogramm/ nitrogén/hektár/év, szisztematikusan tartsa tiszteletben minden egyes gazdaság vagy állattartó telep, még akkor is, ha az említett melléklet 3. pontjának megfelelően a tagállamok úgy döntenek, hogy e határértéket az állatok száma alapján számítják.

- 140 Egyébként a Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy az elpárolgási együttható tudományos szakirodalomban hozzáférhető értékeinek ingadozása magyarázható az állattartó telepek eltérő körülményeivel és az elvégzett vizsgálatok tárgyát képező éghajlati viszonyokkal, hiszen a Francia Köztársaság hangsúlyozta különösen a tárgyaláson, hogy az egyes francia állattartó telepek között nagy különbségek vannak.
- 141 Ilyen körülmények között, amint azt a főtanácsnok megállapította indítványának 123–126. pontjában, az elpárolgási együtthatónak csak a nitrogén elpárolgásból származó legalacsonyabb százalékos mértékét becsülő adatok alapján történő meghatározása képes biztosítani, hogy a 91/676 irányelv által a trágya kijuttatása tekintetében előírt határértéket valamennyi francia állattartó telep megfelelő módon tiszteletben tartsa.
- 142 Tekintettel arra, hogy a Francia Köztársaság a szarvasmarhák – a fejőstehenek kivételével –, valamint a baromfik, juhok, kecskék, lovak és nyulak tekintetében lényegesen magasabb elpárolgási együtthatókat írt elő a Bizottság által olyan tudományos adatok alapján meghatározott értékeknél, amelyek pontosságát e tagállam nem vonja kétségbe, meg kell állapítani, hogy az említett, említett nemzeti szabályozás által rögzített elpárolgási együtthatók nem teljesítik a 91/676 irányelv által előírt követelményeket.
- 143 A fenti megfontolások fényében Bizottság keresete alátámasztásául hivatkozott negyedik kifogását megalapozottnak kell tekinteni.

*A 91/676 irányelv I. melléklete A. részének 3. pontjával és III. mellékletének 1.3. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikke (4) bekezdésének megsértésére alapított ötödik kifogásról*

A felek érvei

- 144 Ötödik kifogásával a Bizottság a Francia Köztársaságnak a trágya meredek lejtésű területre történő kijuttatására vonatkozó elégséges, továbbá egyértelmű, pontos és objektív szempontokat tartalmazó szabályok hiányát rója fel. Ezen intézmény szerint a 91/676 irányelv rendelkezései megfelelő végrehajtásának biztosítása céljából szükséges lenne, hogy a nemzeti szabályozás meghatározza azokat a lejtésszögeket, amelyekben túl a trágya kijuttatása tilos.
- 145 A Francia Köztársaság azt feleli, hogy a 2001. március 6-i rendelet tiltja a meredek lejtésű területre történő kijuttatást, mivel az a kijuttatással érintett földterületeken a szivárgás kockázatával jár. A Francia Köztársaság azt állítja egyebekben, hogy a vizek szennyezési kockázata nem csak a lejtő meredekségétől, de számos egyéb tényezőtől is függ, mint amilyen a lejtő szabályossága. Az azt borító növénytakaró beültetésének jellege és iránya, a földterület formája, a föld megmunkálásának típusa és iránya, valamint a trágya típusa. Következésképpen az olyan kijuttatási tilalom, amely kizárólag a lejtésszög jelentőségén alapul, nem megfelelő.
- 146 E tagállam hozzáteszi, hogy a 2011. december 19-i rendelet rendelkezik a folyóvizeket érintő kijuttatás feltételeinek szabályairól, amelyek a meredek lejtésű területekre történő kijuttatás tilalmával összefüggésben hozzájárulnak a 91/676 irányelv céljainak a megvalósításához.

A Bíróság álláspontja

- 147 Előjáróban meg kell állapítani, hogy a 2011. december 19-i rendelet 2. cikke III. pontjának értelmében e rendelet folyóvizeket érintő kijuttatási feltételekre vonatkozó rendelkezéseinek csak 2012. szeptember 1-jén, azaz az indokolással ellátott véleményben megjelölt határidő lejártását követően kellett hatályba



lépniük. Ebből az következik, hogy a jelen ítélet 52–54. pontjában bemutatott indokok alapján a Bíróság nem veheti tekintetbe e rendeletnek a folyóvizet érintő kijuttatási feltételekre vonatkozó rendelkezéseit.

- 148 A kifogás érdemi részét tekintve fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a 91/676 irányelv II. melléklete A. részének 2. pontjával és III. melléklete 1.3. pontjának a) alpontjával összefüggésben értelmezett 5. cikkének (4) bekezdése értelmében a cselekvési programoknak tartalmazniuk kell a trágya meredek lejtésű területeken történő kijuttatásának feltételeire vonatkozó szabályokat.
- 149 Egyébiránt, amint az a jelen ítélet 31. pontjában már megállapítást nyert, a tagállamoknak különösen ügyelniük kell arra, hogy a 91/676 irányelv átültetésének biztosítását célzó jogszabályaik egyértelműek és pontosak legyenek.
- 150 E tekintetben meg kell jegyezni először is, hogy a Bizottság arra hivatkozik – anélkül, hogy a Francia Köztársaság ellentmondana e tekintetben –, hogy a megyei szintű cselekvési programok a trágya meredek lejtésű területen történő kijuttatására vonatkozóan nem tartalmaznak egyetlen, sem a lejtés fokán, sem pedig az e tagállam által figyelembe veendőnek ítélt más tényezőkön alapuló szabályt sem. Továbbá jelentős számú megyei szintű cselekvési program csupán a 2001. március 6-i rendelet által meghatározott általános elv megismétlésére szorítkozik, amely szerint kijuttatásra nem kerülhet sor olyan körülmények között, amelyek a kijuttatással érintett földterületen kívül beszivárgást eredményezhetnek.
- 151 Másodsorban a 2001. március 6-i rendelet vonatkozó rendelkezésinek vizsgálatából kitűnik, hogy az arra szorítkozik csupán, hogy először tiltja a trágya meredek lejtésű területekre történő kijuttatását, ezt követően pedig előírja, hogy a cselekvési programok pontosan meg kell határozniuk az olyan helyzeteket, amelyekben a tilalom a kijuttatási földterületen kívülre történő bevezetés veszélyére tekintettel fennáll, vagy ennek hiányában a lejtés azon fokát, amelyen túl a kijuttatás tilos.
- 152 Meg kell állapítani, hogy e rendelkezések olyannyira általános jellegűek, hogy nem alkalmasak a cselekvési programok hézagjainak betöltésére, ennél fogva pedig a 91/676 irányelv II. melléklete A. részének 2. pontjában és III. melléklete 1.3. pontjának a) alpontjában foglalt rendelkezések teljes körű, a jogbiztonság elve követelményeinek megfelelően kellően egyértelmű és pontos alkalmazásának biztosítására.
- 153 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy a Bizottság ötödik kifogása megalapozott.

*A 91/676 rendelet II. melléklete A. részének 3. pontjával és III. melléklete 1.3. pontjának a) és b) alpontjával összefüggésben értelmezett 5. cikke (4) bekezdésének megsértésére alapított hatodik jogalapról*

A Bíróság álláspontja

- 154 Hatodik kifogásával a Bizottság tudományos adatokra támaszkodva azt rója fel a Francia Köztársaságnak, hogy nem fogadott el olyan szabályokat, amelyek tiltják minden típusú trágya fagyott vagy hótakaróval borított talajra történő kijuttatását, noha az ilyen kijuttatás jelentős beszivárgási és kimosási kockázattal jár. A Bizottság megjegyzi e tekintetben, hogy a 2001. március 6-i rendelet azt írja elő, hogy az I. és III. típusú trágya fagyott talajra történő kijuttatásának, valamint az I. típusú trágya hótakaróval borított talajra történő kijuttatásának szabályozás tárgyát kell képezniük. Ezenfelül e rendelet értelmében bármely típusú trágya kijuttatása megengedett kizárólag a felszínen fagyott talajon, amelyen huszonnégy órán belül váltja egymást a fagyási és olvadási ciklus. Végül bizonyos gazdaságoknak lehetőségük van a tömör szalmatrágya és a szerves-trágya-komposzt fagyott talajra történő kijuttatására.

155 A Francia Köztársaság azt feleli erre az évrre, hogy a 91/676 irányelv nem azt követeli meg, hogy a trágya hótakaróval borított vagy fagyott talajra történő kijuttatását szisztematikusan tiltsák, csak azt, hogy szabályozzák. E tagállam – figyelembe véve, hogy milyen kockázattal járhat a trágya ilyen körülmények között történő kijuttatása – elismeri, hogy az ilyen műveletet szigorú korlátozásoknak kell alávetni. Ugyanakkor e tagállam úgy véli, hogy a 2001. március 6-i rendelet bevezet ilyen korlátozásokat, mivel a II. típusú trágya fagyott talajra történő kijuttatása, valamint a II. és III. típusú trágya hótakaróval borított talajra történő kijuttatása mindenképpen tilos.

#### A Bíróság álláspontja

156 A 91/676 irányelv II. melléklete A. részének 3. pontjával és III. melléklete 1.3. pontjának a) és b) alpontjával összefüggésben értelmezett 5. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy a tagállamok tegyék meg a kijuttatásnak fagyott vagy hótakaróval borított talaj esetében történő korlátozására irányuló intézkedéseket.

157 Egyébként, amint az a jelen ítélet 29. pontjában megállapítást nyert, az említett irányelv 5. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében a cselekvési programoknak számításba kell venniük a hozzáférhető legújabb tudományos adatokat.

158 A jelen ügyben, amint azt a főtanácsnok indítványának 144. pontjában megállapította, a Bíróság előtt a Bizottság által bemutatott tanulmány szerint, amelynek megállapításait a Francia Köztársaság nem vitatta, a fagyott vagy hótakaróval borított talaj trágyázása sohasem engedélyezhető. A fagyott vagy hótakaróval borított talaj ugyanis korlátozza a tápanyagok talajban való terjedését és jelentős mértékben növeli annak kockázatát, hogy e tápanyagok ezt követően a felszíni vizekbe kerüljenek, főként a beszivárgás hatása folytán.

159 Ezenfelül az a szennyezési kockázat, amelytől tartani lehet fagyott vagy hótakaróval borított talajra történő kijuttatás esetén, nem csekélyebb akkor sem, ha a talaj csak a felszínen fagyott a fagyási és olvadási ciklusok huszonnégy órás időtartamon belüli változásának köszönhetően. Épp ellenkezőleg: az előző pontban hivatkozott tudományos tanulmányból kitűnik, hogy a fagyási és olvadási ciklusok jelentős mértékben befolyásolják a mineralizáció mértékét, mivel a felolvadt talajok fagyása elősegíti a nitrogén mineralizálódását.

160 Következésképpen a Bizottság hatodik kifogását megalapozottnak kell tekinteni.

161 A fenti megfontolások összességének fényében meg kell állapítani, hogy a Francia Köztársaság – mivel nem fogadta el a 91/676 irányelv II. melléklete A. részének 1., 2., 3. és 5. pontjával, valamint III. mellékletének 1.1., 1.2., 1.3. és 2. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikkének (4) bekezdése értelmében vele szemben támasztott követelmények megfelelő és teljes körű végrehajtásának biztosításához szükséges intézkedéseket – nem teljesítette az említett irányelvből eredő kötelezettségeit, mivel az irányelv végrehajtásának biztosítása céljából elfogadott nemzeti szabályozás értelmében:

- nincsenek előírva az I. típusú trágyákra vonatkozó tiltott kijuttatási időszakok a nagy őszi vetésű növénykultúrák és a több mint hat hónapja bevetett gyepterületek esetében;
- júliusra és augusztusra vannak korlátozva az I. típusú trágyákra vonatkozó tiltott kijuttatási időszakok a nagy tavaszi vetésű növénykultúrák esetében;
- a nagy őszi vetésű növénykultúrák esetében csak a november 1-jétől január 15-ig terjedő időszakra vannak előírva a II. típusú trágyákra vonatkozó kijuttatási tilalmak, a III. típusú trágyákra kijuttatására vonatkozóan pedig nincsenek tilalmak előírva a január 15. utáni időszakra;



- a nagy tavaszi vetésű növénykultúrák esetében csak a január 15-ig terjedő időszakra vannak előírva a II. típusú trágyákra vonatkozó kijuttatási tilalmak;
- a több mint hat hónapja bevetett gyepterület esetében a II. típusú trágyára vonatkozó tiltott kijuttatási időszak csak november 15-től van előírva, és a III. típusú trágyákra vonatkozó kijuttatási tilalom nincs meghosszabítva az említett gyepterületek és a hegyvidékek esetében február hónap végéig;
- 2016. július 1-jéig a tárolókapacitások számítása során továbbra is figyelembe lehet venni a 91/676 irányelv követelményeinek nem megfelelő kijuttatási tilalmi ütemezést;
- a tömör szalmatrágya földön való tárolása tíz hónapos időtartam folyamán engedélyezett;
- e szabályozás nem gondoskodik arról, hogy a gazdák és az ellenőrző hatóságok megfelelően kiszámolhassák a kijuttatható nitrogén mennyiségét a trágyázás egyensúlyának biztosítása érdekében;
- a fejőstehenek tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke a kiválasztott nitrogénnek a tejtermelés különböző mértékeit figyelmen kívül hagyó mennyiségén és téves, 30%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;
- az egyéb szarvasmarhák tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke 30%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;
- a sertések esetében a nitrogénkibocsátás értékei a szilárd trágya tekintetében nem kerültek meghatározásra;
- a baromfik tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke 60%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;
- a juhok tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke 30%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;
- a kecskék tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke 30%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;
- a lovak tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke 30%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;
- a nyulak tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke 60%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;
- az említett szabályozás a trágya meredek lejtésű területekre történő kijuttatására vonatkozóan nem tartalmaz a jogbiztonság elve követelményeinek megfelelően egyértelmű, pontos és objektív szempontokat; és
- az I. és III. típusú trágya fagyott talajra történő kijuttatása, az I. típusú trágya hótakaróval borított talajra történő kijuttatása, a trágya kizárólag az olyan, felszínen fagyott talajra történő kijuttatása, amelyen 24 órán belül váltja egymást a fagyási és olvadási ciklus, valamint a tömör szalmatrágya és a szervestrágya-komposzt fagyott talajra történő kijuttatása engedélyezett.

162 A Bíróság a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.

## A költségekről

- 163 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Ugyanezen szabályzat 138. cikkének (3) bekezdése értelmében részleges pernyertesség esetén mindegyik fél maga viseli saját költségeit. Azonban, ha az ügy körülményei alapján indokoltnak látszik, a Bíróság határozhat úgy, hogy a fél saját költségein felül viseli a másik fél költségeinek egy részét is.
- 164 Mivel a jelen ügyben a Bizottság kérte a javarészt pervesztes Francia Köztársaságnak a költségek viselésére kötelezését, a Francia Köztársaságot kötelezni kell a költségek összességének viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Francia Köztársaság – mivel nem fogadta el a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló, 1991. december 12-i 91/676/EGK tanácsi irányelv II. melléklete A. részének 1., 2., 3. és 5. pontjával, valamint III. mellékletének 1.1., 1.2., 1.3. és 2. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikkének (4) bekezdése értelmében vele szemben támasztott követelmények megfelelő és teljes körű végrehajtásának biztosításához szükséges intézkedéseket – nem teljesítette az említett irányelvből eredő kötelezettségeit, mivel az irányelv végrehajtásának biztosítása céljából elfogadott nemzeti szabályozás értelmében:**
  - **nincsenek előírva az I. típusú trágyákra vonatkozó tiltott kijuttatási időszakok a nagy őszi vetésű növénykultúrák és a több mint hat hónapja bevetett gyepterületek esetében;**
  - **júliusra és augusztusra vannak korlátozva az I. típusú trágyákra vonatkozó tiltott kijuttatási időszakok a nagy tavaszi vetésű növénykultúrák esetében;**
  - **a nagy őszi vetésű növénykultúrák esetében csak a november 1-jétől január 15-ig terjedő időszakokra vannak előírva a II. típusú trágyákra vonatkozó kijuttatási tilalmak, a III. típusú trágyákra kijuttatására vonatkozóan pedig nincsenek tilalmak előírva a január 15. utáni időszakokra;**
  - **a nagy tavaszi vetésű növénykultúrák esetében csak a január 15-ig terjedő időszakokra vannak előírva a II. típusú trágyákra vonatkozó kijuttatási tilalmak;**
  - **a több mint hat hónapja bevetett gyepterület esetében a II. típusú trágyára vonatkozó tiltott kijuttatási időszak csak november 15-től van előírva, és a III. típusú trágyákra vonatkozó kijuttatási tilalom nincs meghosszabítva az említett gyepterületek és a hegyvidékek esetében február hónap végéig;**
  - **2016. július 1-jéig a tárolókapacitások számítása során továbbra is figyelembe lehet venni az említett irányelv követelményeinek nem megfelelő kijuttatási tilalmi ütemezést;**
  - **a tömör szalmatrágya földön való tárolása tíz hónapos időtartam folyamán engedélyezett;**
  - **e szabályozás nem gondoskodik arról, hogy a gazdák és az ellenőrző hatóságok megfelelően kiszámolhassák a kijuttatható nitrogén mennyiségét a trágyázás egyensúlyának biztosítása érdekében;**
  - **a fejőstehenek tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke a kiválasztott nitrogénnek a tejtermelés különböző mértékeit figyelmen kívül hagyó mennyiségén és téves, 30%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;**

- az egyéb szarvasmarhák tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke 30%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;
  - a sertések esetében a nitrogénkibocsátás értékei a szilárd trágya tekintetében nem kerültek meghatározásra;
  - a baromfik tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke téves, 60%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;
  - a juhek tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke 30%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;
  - a kecskék tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke 30%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;
  - a lovak tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke 30%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;
  - a nyulak tekintetében a nitrogénkibocsátás értéke 60%-os elpárolgási együttható alapján került meghatározásra;
  - az említett szabályozás a trágya meredek lejtésű területekre történő kijuttatására vonatkozóan nem tartalmaz a jogbiztonság elve követelményeinek megfelelően egyértelmű, pontos és objektív szempontokat; és
  - az I. és III. típusú trágya fagyott talajra történő kijuttatása, az I. típusú trágya hótakaróval borított talajra történő kijuttatása, a trágya kizárólag az olyan, felszínen fagyott talajra történő kijuttatása, amelyen 24 órán belül váltja egymást a fagyási és oladási ciklus, valamint a tömör szalmatrágya és a szerves trágya komposzt fagyott talajra történő kijuttatása engedélyezett.
- 2) A Bíróság a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.
- 3) A Bíróság a Francia Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások